

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Metier AS
Postboks 118 Smestad
0309 OSLO

Deres ref

Vår ref
200607922-/BKR

Dato
09.09.2009

**Tilleggsinformasjon - avgresning av problemstilling og behovsanalyse for
Kulturhistorisk museum**

Det vises til Kunnskapsdepartementets brev av 03.07.09 til Metier AS og Møreforskning AS, vedrørende utsatt besvarelse av spørsmål 2.7 Prognoser for besøkstall og beregnet areal, samt møte med Metier AS 20.08.09.

Metier mener at prognosene for besøkstall ikke er tilstrekkelig sannsynliggjort eller dokumentert, og retter følgende spørsmål til Kunnskapsdepartementet (brev av 16.06.09):

- 1. Finnes det annen dokumentasjon enn de overnevnte for vurderingen av fremtidig besøkstall på 700 000? (f.eks besøkstall fra andre museum i innland og utland).**

Kunnskapsdepartementet har innhentet opplysninger om besøkstall for flere kulturinstitusjoner som har gjennomført større ombygninger/flytting. Moderna museet i Stockholm som ble ombygd i 1998, økte besøkstallene det første året (1998) fra ca 131 000 til ca 560 000. Over tid har besøkstallene for museet økt fra ca 190 000 besøkende (gjennomsnitt siste 20 år før ombygning) til ca 271 000, som er gjennomsnittelige besøkstall for de påfølgende fem år regnet fra og med 1999 til og med 2003 (før innføring av fri entre i 2004). Gjennomsnittelig økning i besøkstallene er i hht ovennevnte på ca 43 % (se vedlegg 1).

Etter en større renovering og ombygging av Glypteket (skulptursamlinger) i København, kan museet vise til en økning i besøkstall på mellom 20-30 %. Museet har i

dag mellom 250 – 300 000 besøkende.

Besøkstallene for Den Norske Opera og Ballett, var i 2008 etter åpning og ni måneders drift, på ca 187 000 (97 % belegg), mens besøkstallene for 2007 var 135 000.

Målsettingen for 2010 er 225 000 besøkende. Dersom denne målsettingen nås, innebærer dette at det nye operahuset vil få en økning i besøkstall på ca 70 %. Disse prognosene er imidlertid usikre. Ettersom det antas at nyhetens interesse vil avta etter hvert, vil det være færre som kommer for å oppleve å ha vært i operaen. Imidlertid, institusjonen planlegger å utvide tilbudet av forestillinger både med hensyn til nyoppsetninger og antall visninger, og i denne sammenheng vil det sannsynligvis komme flere besøkende.

En økning av besøkstallene for Kulturhistorisk museum fra dagens 450 000 til 700 000 (ca 55 %) besøkende vurderes i henhold til ovennevnte eksempler som et realistisk anslag.

- 2. Det savnes en begrunnelse for estimert besøkstall pr år alternativ (fra 600 000 i alt 1 Tøyen/Bygdøy til 730 000 i alternativ 4.1 Bjørvika delt). Ligger det andre vurderinger til grunn enn de som KHM selv har gjort i notatet enn driftsinntekter og kostnader og konsekvenser andre museer?**

I vurderingene er det lagt inn forutsetninger som sentral/usentral lokalisering, bruk av utearealer og muligheter for moderne utstillinger, samt muligheter og begrensninger for arkitektonisk utforming/signalbygg. Kulturhistorisk museum har utarbeidet følgende fremstilling:

Bjørvika med utstillinger i Middeltalderparken

1000 besøk	"HM"		"VSH"			KHM			SUM
	I	S	I	S	G	I	S	G	
Dagens besøk	58	12	197	13	200	255	25	200	480
Moderne utst.	55	8	30	8	20	85	16	20	121
Sentralt/usentralt			35	3	10	35	3	10	48
Uteareal		3			0	0	3	0	3
"Bjørvika effekt"	10		10		15	20	0	15	35
Arkitektur	10		10		15	20	0	15	35
Historisk område	5	3				5	3	0	8
	138	26	282	24	260	420	50	260	730

- Antall årlige besøk er delt i individuelle (I), skoler (S) og gruppeturister (G)
- Dagens besøk er dagens besøkstall for Historisk museum (HM) og vikingskipshuset (VSH).
- Moderne utstillinger er tillegg/fradrag i besøkstall gitt at utstillingene og andre fasiliteter er moderne.

- Sentral/usentral er tillegg/fradrag for flytting av dagens utstillinger til aktuell lokalisering. HM har en sentral lokalisering, men VSH vil øke besøkstallet ved en flytting til en mer sentral lokalisering, spesielt antall individuelt besøkende vil øke.
- Utearealer er tillegg/fradrag for utearealer i forhold til lokalisering. HM har ikke utearealer som kan benyttes til museumsaktiviteter. VSH har utearealer, som i en vis grad benyttes til museumsaktiviteter. I Bjørvika- Middelalderparken alternativet vil utearealer gi besøkseffekt.
- "Bjørvika effekten" er det besøkstall som museet vil få fordi det lokaliseres i den nye bydelen.
- Arkitektur er tillegg/fradrag for museumsbygning, i forhold til en anonym arkitektur. Et utstillingsbygg i Middelalderparken vil profilere museet.
- Plassering av museet i historisk omgivelser antas vil gi positiv besøkseffekt.

Bjørvika Nord

1000 besøk	"HM"		"VSH"			KHM			SUM
	I	S	I	S	G	I	S	G	
Dagens besøk	58	12	197	13	200	255	25	200	480
Moderne utst.	55	8	30	8	20	85	16	20	121
Sentralt/usentralt			35	3	10	35	3	10	48
Uteareal						0	0	0	0
"Bjørvika effekt"	10		10		15	20	0	15	35
Arkitektur	0		0		0	0	0	0	0
Historisk område	2	1				2	1	0	3
	125	21	272	24	245	397	45	245	687

- Lokalisering nord for Bispegata gir begrenset tilgang til utearealer i Middelalderparken.
- Lokaliseringen nord for Bispegata gir mindre rom for arkitektonisk utfoldelse.
- Lokaliseringen gir museet mindre kontakt med det historiske området.

Tullinløkka (museet samlokalisert)

1000 besøk	"HM"		"VSH"			KHM			SUM
	I	S	I	S	G	I	S	G	
Dagens besøk	58	12	197	13	200	255	25	200	480
Moderne utstillinger	45	8	25	8	20	70	16	20	106
Sentralt/usentralt			35	3	10	35	3	10	48
Uteareal			0		-3	0	-3	0	-3
Problematisk parkering					-30			-30	
	103	20	257	21	200	360	41	200	601

- Utstillingene vil bli planlagt ut fra eksisterende bygninger. Utstillingene i Historisk museum og Nasjonalgalleriet vil få begrensninger på grunn av bygningenes utforming. For vikingskipene vil det være positivt med en mer sentral lokalisering, som vi antar vil gi flere individuelle besøkende.
- Museet vil ikke ha muligheter for større uteaktiviteter.

- Parkering av mange turistbussar på Tullinløkka vil være en utfordring.

Tøyen – Bygdøy

1000 besøk	"HM"		"VSH"			KHM			SUM
	I	S	I	S	G	I	S	G	
Dagens besøk	58	12	197	13	200	255	25	200	480
Moderne utstillinger	55	8	20	8	20	75	16	20	111
Utearealer						0	0	0	0
Sentralt/usentralt	-5					-5	0	0	-5
	108	20	217	21	220	325	41	220	586

- Det bygges en moderne vikingtidsutstilling i tilknytning til vikingskipshuset på Bygdøy, med oppgradering av vikingskipshuset.
- Museet kan ikke vente å få utearealer på Tøyen.
- Tøyen har en mindre sentral lokalisering enn på Tullinløkka, og fremstår dessuten som delt løsning.

Bygdøy: KHM og Folkemuseet (besøktallet inkluderer begge museene)

1000 besøk	"HM"		"VSH"			Folkemuseet			KHM og Folkemuseet			SUM
	I	S	I	S	G	I	S	G	I	S	G	
Dagens besøk	58	12	197	13	200	155	35	50	410	60	250	670
Moderne utstillinger	55	8	20	8	20				75	16	20	111
Felles besøkende						-30		-20	-30	0	-20	-30
Ikke sentral	-10	-3							-10	-3	0	-13
Begrenset skolebesøk				-13					0	-13	0	-13
Manglende kapasitet					-80				0	0	-80	-80
Norges historie samlet	30								30	0	0	30
	133	17	217	8	140	125	35	30	475	60	170	705

- Det vil bli etablert moderne utstillinger, og vikingskipshuset vil oppgraderes.
- De to museene har i dag besøkende som besøker begge museene. (estimat)
- Utstillingene på Tullinløkka vil bli flyttet til en mindre sentral lokalisering.
- Det er begrenset hvor ofte samme skoleklasse drar til samme museum, det antas at samlokalisering kan gi en negativ effekt.
- Vikingskipshuset har i høysesongen kapasitetsproblemer, også Norsk folkemuseum har høysesong om sommeren. Det antas at busselskapene vil inkludere vikingskipene i færre av sine turer pga vanskeligheter med trafikkavvikling.
- Formidling av Norges historie vil trekke nye besøksgrupper.

I ovennevnte alternativ er vi imidlertid svært usikre på besøkestimatet for KHM og Norsk folkemuseum, og antar ovennevnte besøkstall er et pessimistisk anslag.

- 3. Kvalitetssikrer oppfatter det slik at dimensjoneringen av funksjonsareal er basert på besøkstall på 700 000 (vedlegg 8 rom og funksjonsprogram). Hvilken effekt har dette på arealbehovet i de alternativer der man ikke regner med å nå dette besøkstallet, samt arealbehovet for utstillinger der vikingskipene ikke inngår?**

Endringer i besøkstall har ingen arealkonsekvenser verken for gjenstandsbehandling, magasiner eller driftsarealer. Det er kun krav om å kunne motta 2000 besøkende per time for vikingtidssamlingen som har vært en dimensjonerende faktor for vikingstidsutstillingen. Arealbehovet for de delene av utstillingene som ikke inkluderer vikingskipene er dimensjonert i forhold til lavere besøkstall (se vedlegg 2 Dimensjonering av funksjonsareal av 24.06.2009 fra Universitetet i Oslo).

- 4. Det er grunn til å tenke at for å nå slike publikumsmål vil det være nødvendig med særlig attraktive utstillinger/aktiviteter/digitale virkemidler osv., videre vil markedsføring og markedsundersøkelser osv. være viktige tiltak for å sikre besøkstallene. Det er lagt fram lite dokumentasjon på hvordan dette publikumsmålet skal sikres, hva det koster og potensialet for inntekter, avvisningseffekter - Hvordan er dette markedsarbeidet tenkt organisert?**

Kulturhistorisk museum har per i dag ikke utarbeidet en markedsstrategi for å øke museets besøkstall. Museet legger til grunn at nye og større basisutstillinger, moderne formidlingsformer, flere skiftende utstillinger, et større aktivitetstilbud - spesielt for barn og unge -, og en moderne vikingtidsutstilling, vil øke publikumstallet uten en vesentlig økning i markedsføringen.

Det vises til møte mellom Metier og Kunnskapsdepartementet 20.08.09 hvor det ble reist spørsmål om rangering av ikke-prissatte effekter og delt løsning i Bjørvikaalternativet. I rangeringen av alternativer (side 50) er Bjørvika-alternativet delt - med lokalisering i Middelalderparken - rangert som best sammen med Bygdøy-alternativet, mens Bjørvika nord blir rangert som nummer tre. Denne vurderingen av delt løsning ble ikke vurdert særskilt i kapittel 4. Ikke prissatte effekter.

Når det gjelder spørsmål vedrørende regneark og begrunnelser, se Kunnskapsdepartementets vedlegg med forklaringer (vedlegg 3).

Vedrørende leieforhold for magasiner på Økern, har ikke universitetet selv foretatt investeringer i denne sammenheng. Alle endringer som har medført merkostnader for utleier, dekkes inn gjennom økt husleie for universitetet, se vedlegg Tillegg til leieavtalen mellom Universitetet i Oslo og Økern Park ANS 27.11.07.

Leieforholdet løper fra 1.05.07 til 30.04.2022, og det er muligheter for å fortsette leieforholdet i ytterligere fem år, se vedlagte leiekontrakt.

Med hilsen

Erik Blom-Dahl (e.f.)
avdelingsdirektør

Bente Rønnestad
Seniorrådgiver

Vedlegg.

Kopi u. vedlegg: Finansdepartementet og Universitetet i Oslo